

EXPUNEREA DE MOTIVE

I. SITUAȚIA ACTUALĂ

Un fenomen pe care este foarte important să îl avem în vedere și să ne străduim să îl combatem prin strategii coerente la nivelul politicilor publice este cel al abandonului școlar. Acest fenomen periclitează viitorul copiilor noștri, al viitorilor adulți, care se vor integra mai greu social și profesional și, care au perspective de a avea salarii mici, și o viață dificilă în plan economic. Prin **rata de abandon școlar** se înțelege procentul tinerilor cu vârste cuprinse între 18 și 24 de ani, care au terminat cel mult clasa a VIII-a și, care au abandonat școala în acel moment, fără să mai urmeze altă formă de școlarizare sau formare profesională.

Față de aceste situații Guvernul României a luat o serie de măsuri inclusiv instituirea unui suport de hrană pentru un număr de instituții de învățământ preuniversitar prin programe – pilot, pornind de la 50 de unități și ajungând în prezent la 450 de unități, începând cu anul 2016 și până în prezent. Ne referim la intrarea în vigoare a O.U.G. nr. 72/2016, O.U.G. nr. 92/2017, O.U.G. nr. 91/2021 și la O.U.G. nr. 77/2023. În nota de fundamentare a acestor acte normative apare la motivare oferirea acestui suport pentru realizarea obiectivului de țară asumat, derivat din statutul de membru al Uniunii Europene, referitor la ținta de sub 10% a ratei de părăsire timpurie a școlii, prevăzută de Strategia Europa 2020. De asemenea, s-a avut în vedere creșterea rapidă și alarmantă a numărului de elevi, aflați în situație de eșec școlar și a numărului elevilor care abandonează școala, situații direct corelate cu aspecte climaterice și de mediu defavorabile, dar și cu nivelul riscului de excluziune socială.

În prezent, din păcate, România este printre primele țări din U.E. în privința abandonului școlar, iar factorii negativi cei mai pregnanți, care contribuie la această situație gravă sunt excluziunea socială și sărăcia. Acesta concluzie este dată de un raport al Monitorului Social. Spre deosebire de alte state europene, unde rata abandonului a scăzut în ultimii ani, la noi, aceasta a rămas constantă sau a avut o scădere ușoară. Mai precis dacă în 2013 această rată a abandonului era de 17%, iar în anul 2022 a atins cota de 15,6%. Singura regiune din țară unde rata de abandon școlar este sub media europeană este în București, unde avem o rată de 7,9%. Comparativ cu situația din țara noastră media la nivel european a scăzut de la 12% la 9%.

Variațiile ratei de abandon școlar sunt mari în România de la o regiune la alta, astfel avem 11% în regiunea de Vest și chiar 23% în Sud-Est și Centru. Din raportul prezentat reiese că rata de abandon școlar este strâns corelată cu rata de sărăcie în ocupare din țară, adică persoanele care au job, dar nu câștigă suficient pentru o viață decentă. Rata de sărăcie în ocupare de la noi este de 14,5%, una dintre cele mai mari din UE și mult peste media europeană de 8,5%. Potrivit

informațiilor furnizate de Eurostat peste jumătate dintre cei care au renunțat prematur la educație, nu lucrează în prezent și nici nu caută un loc de muncă, sau cel puțin nu lucrează cu acte în regulă.

Dacă rata de abandon școlar este legată de nivelul sărăciei familiilor din care provin copiii, în mod similar se pune problema integrării copiilor în medii prielnice pentru dezvoltarea lor, respectiv în unități de învățământ preuniversitar, unde aceștia primesc educația timpurie: creșe și grădinițe.

În România există aproape 1.200 de grădinițe în sistemul public, și totuși ne aflăm pe ultimele locuri în Europa, în ceea ce privește numărul copiilor înscriși la grădiniță. Ministerul Educației a prezentat un raport aferent perioadei **2021 - 2022** în care se concluzionează că **România are cea mai scăzută rată de participare în învățământul preșcolar din U.E. pentru copiii între 4 ani și vârsta oficială de înscriere în învățământul obligatoriu. În anul 2023 a devenit și de facto obligatorie participarea copiilor la grădiniță în grupa mare, respectiv cu vârsta cuprinsă între 4 - 6 ani.**

Peste 17% dintre copiii de peste 4 ani nu sunt înscriși în grădiniță. În prezent, doar grupa mare de la grădiniță este obligatorie, urmând ca până în anul 2030 să devină obligatorie grupa mică. Această statistică este o radiografie dură a situației actuale, în contrast cu condițiile de dificultate mare ale părinților de a găsi un loc într-o grădiniță publică din cauza locurilor insuficiente alocate local și la nivel național.

Rata de participare la educație timpurie a fost calculată prin raportarea numărului copiilor înscriși în unități de învățământ la numărul total al copiilor care au vârsta respectivă, conform unei metodologii. Astfel media U.E. privind acest indicator a fost de 95,4% în 2020. Țările cu cele mai mari rate de participare la grădiniță sunt Franța și Irlanda (100%).

România și Bulgaria sunt țările membre U.E. care au cea mai scăzută rată de participare în învățământul preșcolar de 82,4%, alături de Slovacia și Croația (83,2%). Cu toate că legiuitorul s-a gândit să creeze facilități pentru familiile cu venituri mici și defavorizate instituind tichetul social, reglementat de Legea nr. 248/2015 privind stimularea participării în învățământul preșcolar a copiilor provenind din familii defavorizate, totuși nu este suficient. Un tichet social pentru creșă și grădiniță are în 2023 valoarea nominală de 119,6 lei și poate fi folosit doar pentru achiziționarea produselor necesare preșcolarilor: produse alimentare, de igiena, îmbrăcăminte, încălțăminte, rechizite și articole școlare.

În anul școlar 2021 - 2022, învățământul preșcolar a cuprins 517,9 mii de copii, fiind în creștere cu 12,7 mii de copii față de anul școlar anterior. Preșcolarii sunt școlarizați în 1.200 de

grădinițe independente și 9445 de secții din cadrul grupurilor școlare sau al altor unități furnizoare de educație și formare.

În anul școlar 2021 - 2022 există un ascendent la nivelul învățământului preșcolar, cu o creștere de aproape 13 mii de copii în ambele medii de rezidență, însă cea mai consistentă se înregistrează în mediul urban (creștere cu aproape 8 mii de copii).

În anul școlar 2021 - 2022, peste 21 de mii de copii au fost cuprinși în învățământul antepreșcolar, iar valorile indicatorului pe sexe arată că în creșe sunt înscriși mai mulți băieți decât fete. Numărul de copii înscriși în învățământul antepreșcolar din mediul rural este semnificativ mai redus față de numărul celor din mediul urban, ca urmare a existenței unor disparități în ceea ce privește oferta. Astfel din numărul total al copiilor înscriși în învățământul antepreșcolar, 96,8% se regăsesc în mediul urban (21 de mii de copii înscriși), respectiv 3,2% în mediul rural (698 de copii). Aproape trei sferturi dintre copiii înscriși în învățământul antepreșcolar au vârsta de 2 ani și peste. Cât privește diferența între rural și urban, sunt cu aproape 9% mai puțini copii cu vârste între 3 ani și 5 ani, care merg la grădiniță în mediul rural decât în mediul urban.

Potrivit datelor Ministerului Educației activitățile educaționale și de îngrijire s-au desfășurat în 376 de unități independente și secții din cadrul grupurilor școlare. Cei mai mulți dintre copiii cuprinși în învățământul preșcolar se regăsesc în instituții publice (97,5%).

Pentru educație timpurie conform datelor furnizate de Ministerul Educației cifra totală de locuri în mediul public în anul școlar 2022 - 2023 este de 665.000 de copii din care 165.000 sunt în creșe și centre de zi și 500.000 în grădinițe cu program normal sau prelungit.

Trebuie ținut cont de faptul că, în creșele și în grădinițele publice din România în baza dispozițiilor art. 46 alin (2) lit c) și a art. 56 din H.G. 566/2022, prin care s-a aprobat metodologia de organizare și funcționare a creșelor și a altor unități de educație timpurie antepreșcolară, părinții au obligația de a plăti în avans cu o lună calendaristică contribuția lunară de hrană a copiilor, care este în medie de 250 - 300 de lei lunar în 2023. Părinții au această obligație față de în unitatea de învățământ preuniversitar cu nivel antepreșcolar, unde și-au înscris copilul/copiii.

Iată o statistică clară de la nivelul creșelor pe medii de rezidență din România:

	2018/2019		2019/2020		2020/2021		2021/2022	
Total	21872	100%	22506	100%	17400	100%	21690	100%
Urban	21512	98,4%	22027	97,9%	16971	97,5%	20992	96,8%
Rural	360	1,6%	479	2,1%	429	2,5%	698	3,2%
Feminin	10401	48%	10877	48,3%	8472	48,7%	10436	48,1%
Masculin	11471	52%	11629	51,7%	8928	51,3%	11254	51,9%
Public	21120	97%	21818	96,9%	16906	97,2%	21138	97,5%
Privat	752	3%	688	3,1%	494	2,8%	552	2,5%

Sursa: Date calculate pe baza informațiilor INS, 2019-2022.

În concluzie, în condițiile actuale, când autoritățile publice implementează diverse strategii pe termen scurt și mediu pentru a îmbunătăți situația de la nivelul cifrei de școlarizare atât în învățământul antepreșcolar, preșcolar, cât și școlar, considerăm că este de mare impact decizia de a oferi gratuit meniul zilei pentru copiii din creșele și grădinițele publice.

Considerăm că, dacă acționăm prin impunerea unor măsuri de remediere a situației, contribuim mai repede la încetinirea agravării situației pentru copii, mai ales pentru cei care vor avea șansa de a participa la activitățile din creșă sau grădiniță pentru prima oară.

2. Schimbări preconizate prin implementarea proiectului normativ

Prin prezentul proiect normativ se dispune **acordarea gratuită a rației zilnice de hrană pentru copiii din creșe și grădinițe de stat.**

Fără nicio urmă de tăgadă condițiile economice actuale și lipsa unor politici eficiente ale statului român pentru a se lupta concret cu slaba participare a copiilor la creșă și grădinițe, constituie o problemă ce trebuie soluționată. Din acest motiv, ne-am gândit să acordăm un sprijin important copiilor cu vârste cuprinse între 0 și 6 ani pentru a-i determina pe părinți să-și înscrie copii în unitățile de învățământ preuniversitar și pentru a se integra pe viitor mai ușor la școală în ciclul primar și gimnazial și a le asigura condiții optime pentru educație.

Dacă minorilor creșe li se asigură gratuit mediul zilei în limita a 25 lei/zi și în grădinițe publice li se asigură gratuit meniul zilei (rația zilnică de hrană), format din mic dejun, gustare și masă de prânz caldă cu două feluri de mâncare în limita a 40 lei/zi, în mod sigur părinții vor fi atrași să-și trimită copii în aceste unități, fiind un ajutor important în special pentru familiile, care prezintă un risc mare de excluziune socială. Totodată această măsură este implementată la nivel național pentru toți copiii care sunt înscriși la creșe și grădinițe publice, fără a face vreo diferențiere.

Impact bugetar

Prezentul proiect normativ va avea impact bugetar asupra bugetului consolidat de stat. Astfel pentru un număr de 665.000 de copii pentru 2 ani consecutiv respectiv 2024 – 2025 și 2025 – 2026 se va asigura meniul zilei în baza structurii anului școlar (numărului de zile în care copiii merg la creșă și la grădiniță).

Pentru anul școlar 2023 – 2024 programul de lucru și vacanțele urmează structura anului școlar, cu 5 module, despărțite de 5 vacanțe. Anul școlar 2023 are o durată de 36 de săptămâni de cursuri. Calculat în număr de zile de participare la activitățile din creșe, grădinițe și școli, rezultă un număr de 180 de zile pentru an școlar (36 săptămâni înmulțit cu 5 zile din săptămână).

Pentru un număr de 165.000 de copii de la creșe timp de doi ani la un număr total de 360 zile de participare rezultă un impact bugetar de 1.485.000.000 lei la suma zilnică de 25 de lei. Rezultă un efort financiar pentru un copil din creșă într-un an școlar de 4.500 lei.

În timp ce pentru 500.000 de copii la grădinițe timp de doi ani la un număr total de 360 zile de participare rezultă un impact bugetar de 7.200.000.000 lei la suma zilnică de 40 de lei. Rezultă un efort financiar pentru un copil din grădiniță într-un an școlar de 7.200 lei.

În total impactul bugetar în doi ani școlari pentru rația zilnică de hrană în creșe și grădinițe este de 8.685.000.000.

Impactul socioeconomic

Prezentul proiect normativ va avea impact în ceea ce privește ajutorul primit de părinții copiilor, care sunt înscriși la creșe și grădinițe și care vor fi astfel sprijiniți ca suma alocată lunar pentru contribuția de hrană să fie folosită în alte scopuri tot pentru creșterea și educarea copiilor. În plus, principalii beneficiari vor fi copiii care vor avea șansa de a fi în mediu prielnic dezvoltării lor.

Față de cele prezentate, a fost elaborat proiectul de lege privind implementarea Programului de acordare gratuită a rației zilnice de hrană pentru copiii din unitățile de învățământ preuniversitar publice precum creșe și grădinițe, pe care îl supunem spre dezbateră și adoptare Parlamentul României.

INIȚIATOR

SENATOR NEAFILIAT RODICA BOANCĂ